

Mikä on Suomen ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen?

- Suomen lähtökohtana on ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen.
- Tavoitteena on että köyhimmätkin ihmiset tuntevat oikeutensa ja kykenevät toimimaan niiden puolesta. Yhtä tärkeää on että viranomaiset tuntevat heitä koskevat ihmisoikeusvelvoitteet ja kykenevät panemaan niitä toimeen.
- YK-järjestöjen kesken vuonna 2003 sovitun ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan linjaukset.
- Valtioneuvoston linjaukset, kuten vuoden 2009 Ihmisoikeuspoliittinen selonteko.
- Hallituksen kehityspoliittinen toimintaohjelma (2012);
  - Kattaa ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan toimeenpanon kahdenvälisessä ja kansainvälisessä poliittisessa vuoropuhelussa ja – yhteistyössä sekä kansalaisjärjestöyhteistyössä. Lähtökohdat ovat sovellettavissa myös temaattiseen toimintaan.

UN Common Understanding on HRBA

Goal

All development activities –**policy and technical assistance**
– promote the realisation of universal human rights.

Process

Human rights norms and principles guide the cooperation and programming in all sectors of development cooperation and in all phases of implementation.

Result

Development policy and cooperation support duty bearers' capacity to fulfill human rights obligations and rights holders' possibilities to know and claim their rights. = **Strengthening of capacity in a measurable way (both quantitative and qualitative indicators)**

Ihmisoikeusperustaisuuden tuloksia mitataan voimavarojen vahvistumisella

- Ihmisoikeusperustaisuutta on pyritty toteuttamaan monin tavoin mm. laadittaessa maaohjelmia pitkäaikaisille yhteistyömaille ja toimintaohjeella. Ohjelmiin on sisällytetty suoraan ihmisoikeuksia koskevia tavoitteita ja tulosindikaattoreissa on eritelty kehitysvaikutuksia eri hyödynsaajaryhmien välillä.
- Lakien ja hallitusten ihmisoikeusvalvonnan kehittämistä, toimeenpanon vahvistamista, mitattua määrällistä ja laadullista vahvistumista ja mm. paikallisen väestön oikeuksia puolustavien kansalaisjärjestöjen toiminnan tukemista.

Esimerkkejä ihmisoikeusperustaisuuden toteuttamisesta opetussektorilla

- Ihmisoikeusperustaisuus on sisäistetty opetussektorilla jo varhain. Koulutus kaikille prosessi ja EFA- tavoitteet rakentuvat vahvasti ihmisoikeusperustaisuudelle.
- Oikeus oppimiseen on ihmisoikeus, joka on YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisesta julistuksesta saakka kuulunut ihmisoikeusnormistoon.
- Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus, jossa sopimusvaltiot tunnustavat jokaiselle oikeuden opetuksen saamiseen.
- Ihmisoikeussopimukset ja –linjaukset luovat toimivan viitekehyksen, joka ohjaa sitä mitä Suomi opetusalan yhteistyössään tekee.

Näkökohtia korkeakoulujen roolista ihmisoikeusperustaisuuden toteuttamisessa

- Korkeakoulujen tuki-instrumeteilla tuetaan yleisesti EFA (Education for all) –tavoitteita ja samalla myös MDG (Millenium Development Goals) tavoitteiden toteutumista.
- Oikeus koulutukseen käsittää oikeudet perustavanlaatuisen koulutukseen, perusasteen koulutukseen, keskiasteen koulutukseen, tekniseen ja ammattikoulutukseen, ja yliopisto-opetukseen.
- Oikeus koulutukseen sisältää velvoitteen tarjota koulutusta, mutta myös velvollisuuden poistaa syrjintä kaikilla koulutusjärjestelmän tasoilla ja parantaa opetuksen laatua.
- Laadukkaalla perusopetuksella sekä työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavalla ammatti- ja korkeakoulutuksella voidaan edistää nuorten ja aikuisten työllistymistä, yritystoimintaa ja talouskehitystä.
- Osaamisen ja tietotaidon monipuolinen vahvistaminen yhteiskunnassa yleisemminkin vahvistaa kehitysmaita vapautumaan apuriippuvuudesta.

Ihmisoikeusperustaisuus ja korkeakoulut - tuloksien mittaamista -

Esimerkkejä määrällisistä indikaattoreista:

1. Sukupuolten välinen tasa-arvo ja tyttöjen osuus koulutukseen osallistumisessa
2. Vammaisten opiskelijoiden määrä, maantieteellinen jakauma, eri etnisten ryhmien osallistuminen opetukseen.

Esimerkkejä laadullisista indikaattoreista:

1. Opetussuunnitelmien kehittäminen, opetuksen laadun kehittäminen, ihmisoikeuskysymysten sisällyttäminen opetussuunnitelmaan tai kurssisisältöön.
2. Opettajien koulutuksen kehittäminen
3. Erityisopetuksen järjestäminen

